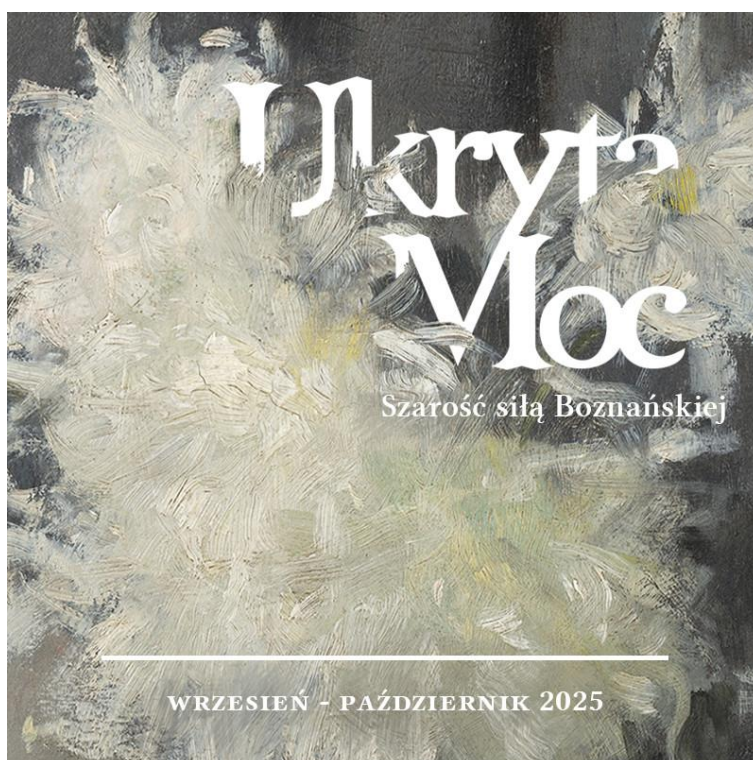

Scenariusze zajęć plastycznych inspirowanych twórczością Olgi Boznańskiej dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych

Materiał przygotowany w ramach projektu „Ukryta moc. Szarość siłą Boznańskiej”.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Kultura – Interwencje. Edycja 2025

Z Boznańską w tle

Cykl zajęć plastycznych oparty na triadzie: człowiek – miejsce – historia

Autorka scenariuszy

dr Monika Nęcka – metodyczka sztuki, wykładowczyni w Katedrze Edukacji Artystycznej na Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie.

Przedstawione poniżej szkice lekcji zostały oparte na triadzie **człowiek – miejsce – historia**. Do każdego scenariusza przygotowano **karty pracy** przeznaczone do pobrania i wydruku w formacie **A4 lub A3**, w wersji czarno-białej lub kolorowej, w zależności od możliwości prowadzącego zajęcia.

Karty pracy zostały opracowane wyłącznie na podstawie materiałów wizualnych (fotografii i reprodukcji dzieł sztuki) dostępnych powszechnie w Internecie. Powstały one w wyniku warsztatów skierowanych do nauczycieli – po wspólnych dyskusjach, analizach oraz działaniach plastycznych.

Efektem tych działań jest **cykl trzech zajęć dla trzech grup wiekowych**. Proponowane scenariusze mogą być realizowane zarówno w szkole, jak i w innych przestrzeniach edukacyjnych – w domu, podczas warsztatów czy zajęć pozaszkolnych.

1. CZŁOWIEK – indywidualność i pasja

Słowa kluczowe: indywidualność, emocje, styl, pasja, ekspresja.

Zagadnienie ogólne:

Każdy człowiek jest inny, ponieważ posiada unikalny zestaw cech, doświadczeń i sposobów działania. Różnorodność tę można łatwo dostrzec, analizując dzieła różnych artystów.

Klasa 3 szkoły podstawowej

Temat: Szczęśliwa czy znudzona? – pokoloruj dziewczynki

Cel obserwacyjny:

- poznanie różnorodności gamy barwnej
- zauważenie, w jaki sposób kolor może wyrażać emocje

Materiały i technika:

kartki A4, kredki, pastele olejne i suche; karta pracy z szablonem obrazu „**Dziewczynka z chryzantemami**” w dwóch rzędach (umożliwiających porównanie).

Przebieg zajęć:

Zajęcia rozpoczynamy od prezentacji i omówienia obrazu Olgi Boznańskiej „**Dziewczynka z chryzantemami**”. Rozmawiamy z uczniami o emocjach, które można dostrzec w portrecie. Zwracamy uwagę na dominującą gamę kolorystyczną oraz – poprzez powiększenie fragmentów obrazu – na obecność innych barw.

Rozmawiamy o tym, że **kolor może wyrażać nastrój**. Nauczyciel zadaje pytanie: *Jakie emocje mogłaby wyrażać dziewczynka, gdyby miała żółtą sukienkę?*

Następnie uczniowie kolorują przygotowane szablony, używając różnych zestawień barwnych. Na zakończenie zestawiamy wszystkie prace i wspólnie próbujemy nazwać emocje wyrażone za pomocą kolorów.

Klasa 7 szkoły podstawowej

Temat: Popatrz w oczy – oczy w portretach różnych artystów**Cel obserwacyjny:**

- dostrzeżenie różnorodności przedstawień detalu w zależności od stylu artysty
- rozpoznawanie indywidualnego stylu twórczego

Materiały i technika:

kartki A4, papier kolorowy, fragmenty starych rysunków, farby wodne, pastele olejne; karta pracy z przykładami oczu z portretów różnych artystów (m.in. Modigliani, Picasso), pracą dziecka oraz przykładem kolażu.

Przebieg zajęć:

Uczniowie oglądają portrety wykonane przez artystów różnych epok oraz przykłady rysunków dziecięcych. Nauczyciel zwraca uwagę na różnorodność sposobów przedstawiania oczu – w zależności od stylu, epoki i indywidualnych decyzji twórcy.

Korzystając z karty pracy oraz zaprezentowanych przykładów, uczniowie tworzą **własne, fantastyczne przedstawienia oczu**, wykorzystując techniki rysunku, malarstwa i kolażu.

Na zakończenie odbywa się rozmowa podsumowująca różnorodność zastosowanych rozwiązań.

Klasa 1 liceum

Temat: Moja pasja – odkrywanie

Cel obserwacyjny:

- refleksja nad własnymi zainteresowaniami i pasjami
- wyrażanie emocji za pomocą koloru

Materiały i technika:

kartki A4, kredki ołówkowe; karta pracy z szablonem głowy.

Przebieg zajęć:

Rozpoczynamy rozmowę o tym, **po czym można poznać, że ktoś wykonuje coś z pasją**. Zastanawiamy się, jakie pasje mogą mieć dzieci, a jakie osoby dorosłe.

Na karcie pracy uczniowie:

- w obrębie głowy wpisują lub rysują to, co mogłoby być ich pasją,
- w obrębie ramion przedstawiają kolorami emocje towarzyszące wykonywaniu tej czynności,
- wokół postaci rysują przestrzeń, w której chcieliby realizować swoją pasję.

Na zakończenie uczniowie prezentują swoje prace i porównują sposoby przedstawiania pasji.

2. MIEJSCE

Zagadnienie ogólne:

Miejsce ma znaczenie. Kształtuje człowieka, a jednocześnie jest przez niego tworzone. Warto zastanowić się, **jak i dlaczego ludzie organizują swoją przestrzeń** – pokój, dom, ogród, osiedle czy miasto.

Klasa 3 szkoły podstawowej

Temat: Pracownia w ogrodzie

Cel obserwacyjny:

- poznanie różnych miejsc pracy artysty
- łączenie elementów przestrzeni w jedną wspólną kompozycję

Materiały i technika:

kartki A4, pastele olejne i suche, woda, pędzel; karta pracy.

Przebieg zajęć:

Rozmawiamy z uczniami o miejscach, które lubią oraz o przestrzeniach wspólnych. Zastanawiamy się, jakie elementy mogłyby znaleźć się w **wspólnym pokoju zabaw**.

Następnie pokazujemy przykłady miejsc pracy artystów, m.in. **pracownię Olgi Boznańskiej** oraz **ogród Claude'a Moneta**.

Uczniowie tworzą własną wizję wspólnej przestrzeni pracy – **pracowni w ogrodzie**. Rysują pastelami, które następnie rozmazują wodą.

Na zakończenie łączymy wszystkie prace w jeden wspólny obraz i wykonujemy fotografię powstałej kompozycji.

Klasa 7 szkoły podstawowej

Temat: Rzeźba w ogrodzie**Cel obserwacyjny:**

- poznanie różnych stylów ogrodowych
- zauważenie relacji między przestrzenią ogrodu a elementami małej architektury

Materiały i technika:

kartki A4, pastele olejne i suche, wcześniej zabarwione kartki papieru; kolaż.

Przebieg zajęć:

Nauczyciel prezentuje różne typy ogrodów: angielskie, francuskie, renesansowe, rokokowe. Uczniowie próbują nazwać różnice między nimi.

Na karcie pracy projektują **rzeźbę**, a następnie w dolnej części pracy tworzą ogród dopasowany stylistycznie do zaprojektowanego elementu.

Na zakończenie uczniowie opowiadają o swoich ulubionych parkach i przestrzeniach zielonych.

Klasa 1 liceum

Temat: Moje miejsce – ja w ogrodzie**Cel obserwacyjny:**

- refleksja nad indywidualnym gustem
- analiza elementów otoczenia wpływających na samopoczucie

Materiały i technika:

kartki A4, pastele olejne i suche, kolorowe papiery; rysunek z elementami kolażu.

Przebieg zajęć:

Rozmawiamy o tym, **dłaczego pewne miejsca nam się podobają** oraz jakie elementy są dla nas ważne w otoczeniu.

Na odwrocie karty pracy uczniowie zapisują elementy ważne w ich przestrzeni.

Następnie tworzą kompozycję przedstawiającą miejsce, w którym chcieliby przebywać – np. krajobraz z ławką, na której czytali by ulubioną książkę. Postać siedzącą na ławce ubierają w ulubione kolory.

Na zakończenie rozmawiamy o tym, czy nasze ulubione otoczenie zawsze wyglądałoby tak samo i jak bardzo nasze samopoczucie zależy od natury i architektury.

3. HISTORIA

Zagadnienie ogólne:

Każdy człowiek posiada własną historię. Różne są nie tylko opowieści, ale także **sposoby ich przedstawiania**.

Klasa 3 szkoły podstawowej

Temat: Olga maluje**Cel obserwacyjny:**

- różnorodność sposobów uzupełniania historii
- wykorzystanie koloru, linii i plamy do budowania nastroju

Materiały i technika:

kartki A4, ołówki, pastele olejne i suche; karta pracy.

Przebieg zajęć:

Rozpoczynamy rozmowę o tym, że każdy człowiek **inaczej widzi świat i inaczej opowiada historie**.

Nauczyciel rozpoczyna krótką opowieść, którą uczniowie kolejno rozwijają.

Następnie uczniowie na karcie pracy przedstawiają własną wizję tego, **co maluje Olga Boznańska**.

Na zakończenie dzieci opowiadają historie powstałe na podstawie swoich prac.

Klasa 7 szkoły podstawowej

Temat: Jak śpiewa ptak?

Cel obserwacyjny:

- interpretacja plastyczna tekstu
- wprowadzenie pojęć symbolu i abstrakcji

Materiały i technika:

kartki A4, pastele olejne i suche, farby wodne; karta pracy z ramką oraz cytatem:

„Chcę namalować sposób, w jaki śpiewa ptak” – Claude Monet.

Przebieg zajęć:

Rozmawiamy o tym, czym jest malowanie i czy obraz może przedstawiać wyłącznie to, co widzialne.

Nauczyciel wprowadza pojęcia **symbolu i abstrakcji**.

Uczniowie tworzą własną interpretację malarską cytatu Moneta.

Klasa 1 liceum

Temat: Storyboard – wizualny opis wydarzenia

Cel obserwacyjny:

- poznanie różnych sposobów wizualnego opowiadania historii
- wykorzystanie linii i plamy do przedstawienia zdarzeń

Materiały i technika:

kartki A4, kredki ołówkowe, markery, cienkopisy; karta pracy.

Przebieg zajęć:

Nauczyciel pokazuje przykłady różnych form opowiadania historii w sztuce: obraz, komiks, storyboard.

Rozmawiamy o elementach opowieści: akcji, bohaterach i kluczowych momentach wydarzeń.

Uczniowie przedstawiają w ramach karty pracy **własną historię** – prawdziwą lub wymyśloną.

Na zakończenie uczniowie próbują odczytać historie przedstawione przez koleżanki i kolegów.